

Op de foto (aflevering 2)

Schaatsen

De laatste week van januari past in deze rubriek een winters tafereel. In 1917 won Coen de Koning op 27 januari de Elfstedentocht. En vandaag precies 73 jaar geleden (in 1942) was het 24 graden onder nul in ons land. Op de foto op deze pagina staan prijswinnaars van een schaatswedstrijd die in 1981 op één van de vijvers in wijk De Wittenberg werd gehouden. Lang daarvoor kende Scherpenzeel zelfs een ijsclub. Ons Genoegen organiseerde wedstrijden op de ijsbaan vlakbij 't Koepeltje aan de zuidkant van de Lunterse Beek.

Albert Bel, Hendrik-Jan van Maanen en Marco Mol, 1981

In februari 1919 krijgt ijsclub Ons Genoegen toestemming om de vijver vlakbij boerderij Bruinhorst te verlengen en uit te diepen. Het werk wordt aanbesteed en W. van Bruggen graaft de toekomstige ijsbaan uit voor 850 gulden. In dat jaar telt de pas opgerichte vereniging al 150 leden. Op maandag 15 december 1919 wordt de baan feestelijk geopend. Vanaf café Kluit (nu de Hertog van Gelre) wordt onder begeleiding van de muziek naar de nieuwe ijsbaan gelopen. Het vriest die dag en het ijs is dik genoeg om er de eerste wedstrijden op te kunnen schaatsen. 's Middags is er ringrijden voor paren. Andere schaatsdisciplines in die tijd zijn hardrijden en schoonrijden. Er worden ook wedstrijden voor schoolkinderen georganiseerd. Zelfs in de oorlog in 1941 is er nog een *Groot Ijsfeest*. Na de oorlog wordt de loop van de Lunterse Beek zo verlegd dat deze door de ijsbaan heen stroomt. Dat betekent het einde van de ijspret nabij 't Koepeltje. Maar in de tweede helft van de jaren zestig van de vorige eeuw blaast een aantal initiatiefnemers o.l.v. Teun Valkenburg de baan weer nieuw leven in. De gebroeders Methorst van het gelijknamige grondverzetbedrijf graven een cirkelvormige verdieping. Er wordt verlichting aangebracht en voor koek en zopie kun je in een

houten keet terecht. Vanwege zachte winters en kosten die niet opwegen tegen de baten, wordt de ijsbaan na een jaar of vijf weer gesloten. Schaatsliefhebbers kunnen dan alleen nog terecht op natuurlijke of aangelegde ijsbanen in de omgeving van Scherpenzeel, op de gracht rond Huize Scherpenzeel of op de vijvers in de verschillende wijken. In december 1981 vriest het dat het kraakt, die maand staat te boek als één van de koudste decembermaanden van de vorige eeuw.

Schaatswedstrijd

Van een schaatswedstrijd in De Wittenberg in dat jaar zijn foto's bewaard gebleven. Door plaatsing van enkele afbeeldingen op '*Je bent een Scherpenzeeler als*', de facebookpagina van Oud-Scherpenzeel, is de identiteit van de snelste schaatsenrijders al heel vlug achterhaald. Hendrik-Jan van Maanen, die als winnaar in het midden op de foto is te zien, wordt aan de linkerkant geflankeerd door Albert Bel en ter rechterzijde door Marco Mol. Geen van de drie prijswinnaars woont nu nog in Scherpenzeel. Hendrik-Jan kan zich het evenement niet meer herinneren. Het schaatsfestijn is georganiseerd door buurtvereniging De Wittenberg die verlichting langs de vijver heeft aangebracht, zodat er ook 's avonds kan worden geschaatst. Ten tijde van de wedstrijd is Hendrik-Jan 14 jaar en woont de tiener op de Burgemeester Röell-laan, waar hij zelfs wel eens op straat heeft geschaatst toen de weg door ijzel in een ijsbaan was veranderd. Hendrik-Jan is in 1967 in Arnhem geboren en voordat hij op zijn tiende naar Scherpenzeel verhuist, heeft hij zes jaar in Woudenberg gewoond. Op de Stationsweg in Scherpenzeel woont zijn opa Cees Buddingh die zowel bij weverij De Driekleur als bij C&S Valkenburg heeft gewerkt. Hendrik-Jan komt in de vierde klas van basisschool 'De Bruinhorst'. Aan meester Henny Maat bewaart hij heel goede herinneringen en directeur Obbink heeft als ambtenaar van de burgerlijke stand later zijn huwelijk voltrokken. Na de lagere school fietst Hendrik-Jan dagelijks met Bert Gersen, Dick Koudijs en Bert van Kooten naar het Ichthus College in Veenendaal. Van kinds af aan is hij een fanatiek schaatser. Hij rijdt lange tijd op houten schaatsen. Echte noren krijgt hij pas als zijn ouders erachter komen dat hij er al een paar keer stiekem op uit is getrokken met de noren van zijn moeder. Omdat er in Scherpenzeel geen ijsbaan is, gaat de sportieveling vaak alleen op de fiets naar Ederveen of het Henschotermeer om zijn hobby te beoefenen. Daar valt zijn talent op bij leden van de Woudenbergse schaatsvereniging die hem vragen of hij lid wil worden. Zijn vader vindt dat hij zich maar beter op zijn studie kan richten i.p.v. elke zaterdagmorgen in Utrecht te gaan trainen. Met opa Buddingh en zijn vader maakt Hendrik-Jan later regelmatig toertochten op de schaats. Vanwege zijn studie rechten in Utrecht gaat de jonge student eind jaren tachtig in die stad wonen. Nu woont Hendrik-Jan van Maanen met zijn echtgenote en kinderen in Woudenberg. Hij is het schaatsen nog niet verleerd, want als de gelegenheid zich voordoet, is hij op het natuurijs te vinden. Hoewel Hendrik-Jan allang niet meer in Scherpenzeel woont, komt hij er nog vaak bij zijn ouders en vrienden.